

RÖRELSE KAN
UTLÖSA HUNDENS LUST ATT
JAGA OCH FÖRFÖLJA, DETTA
MÅSTE HUNDÄGAREN
KUNNA KONTROLLERA

”JOBBIGA” HUNDAR

Brötiga, stökiga och jobbiga brukar en del hundar klassas som. Lika vanligt som det är med olika benämningar på denna typ av hundar är att det finns skilda uppfattningar på om det är hunden som är jobbig, eller ägaren som kanske inte gör rätt saker.

TEXT & FOTO: JAN GYLLENSTEN & ANNA PERSSON

Låt oss titta lite närmare på vad som kan göra att en hund betecknas som jobbig och stökig.

Inte sällan handlar det om hundar som har en ganska rejäl portion lek- och kamplust i kombination med att de gärna ser positiva möjligheter till olika aktiviteter i sin omgivning. Ofta handlar det om hundar som kan ha både stort självförtroende och en vilja att ”köra sitt eget race”, utan särskilt stort behov av att samarbeta med sin förare.

Med en sådan profil på en hund blir det oerhört viktigt vem det är som ”håller i kopplet”. Hundtypen kan vara väldigt intressant för en hundägare som vill ha en bra bruks- eller tjänstehund. Men helt avgörande för om denna möjlighet kommer att bli verklighet eller bara förblir en dröm, är om det går att förändra hundens självständighet till ett fint samarbete med föraren.

En viktig sak att alltid komma ihåg när det gäller jobbiga och stökiga hundar, är att de inte kan göra någonting avsiktligt för att vara besvärliga och olydiga. Vi människor har förmågan att tänka och planera, och kan därför bestämma oss för att avsiktligt göra det mesta fel för att busa med en god vän. Den förmågan har inte våra hundar, enligt de flesta etologer som studerat detta. Våra hundar kan alltså inte avsiktligt ”djävläs med oss”.

Istället handlar det oftast om att;

- Hunden inte förstår vad vi menar, eftersom vår kommunikation är dålig/otydlig.
- Hundens stressnivå kan vara så hög att vår kommunikation inte når fram till hunden.
- Hunden förstår vad vi lämnar för direktiv, men prioriterar själv något annat högre.

HUNDAR SOM SÖKER AKTIVITET

Hundar med betydande lek- och kamplust i kombination med

stor nyfikenhet på sin omgivning kommer väldigt ofta att hitta möjligheter att aktivera sig i något, nästan var de än befinner sig. Beakta att rörelse på olika sätt är en utlösande faktor som sätter igång hundens lust att springa efter, jaga, leka med, samt kanske också slita och dra i något som rör sig. Och det finns ju som bekant en hel del som rör sig; andra hundar, katter, vilt i naturen, joggare, cyklisterna, barn som leker eller spelar boll, löv som blåser, fjärilar mm.

Ju större hundens lek- och kamplust är, desto mindre retning behövs som regel för att utlösa denna om hunden har ett fritt val. I denna egenskap ligger också att olika typer av motstånd är något som kan och ska övervinnas. Ett sådant motstånd kan vara att husse eller matte håller emot i kopplet, eller kanske säger nej till något hunden vill göra.

Förenklat kan man beskriva det som att den typ av hundar som artikeln handlar om utsätts för en retning som den tilltalar av och vill engagera sig i (jaga vilt eller joggare, leka med en annan hund, etc). Hunden kommer då in i något vi kan kalla ett ”Jag vill... -beteende”, där vi kan byta ut punkterna mot just det hunden vill göra i den aktuella situationen.

VAR TYDLIG, BESTÄMD OCH KONSEKVENT

Om vi som ägare kan styra och kontrollera våra hundars ”Jag vill...-beteenden” på ett bra sätt kommer dessa inte att bli till något besvär. Medan omvänt kommer det att bli ett allt större problem, ju sämre vi är på att kontrollera dessa beteenden. Är vi som förare tydliga och bestämda i vår kommunikation, konsekventa med vad som gäller, samt noga med efterlevnaden av de regler vi bestämt oss för – då ökar förutsättningarna högst väsentligt att vi kan klara av att styra upp och kontrollera hundar med omfattande ”Jag vill...-beteenden”.

Detta innebär alltså att en och samma hund kan uppfattas helt

olika av två förare. Något som gjort att ett ganska stort antal "jobbiga hundar" genom åren har fått vara med om lyckliga omplaceringar, där de exempelvis blivit tjänstehundar hos polis- eller väktarhundförare eller brukshundar hos erfarna SBK:are. Hunden har kanske först kommit till en familj utan större tidigare hunderfarenhet och har där upplevts som mycket jobbig, när familjen inte lyckats sätta de gränser och regler som hade behövts. Men efter en omplacering till en rutinerad hundförare med tidigare erfarenhet av resursstarka hundar, upplevs hunden nu istället som helt underbar och allt annat än en problemdhund. Plötsligt är den stökiga och jobbige hunden en mycket effektiv tjänstehund eller har blivit en framgångsrik brukshund som kanske rent av står överst på prispallen vid ett brukshunds-SM.

MENA DET DU SÄGER

Hundägare med erfarenhet av resursstarka hundar vet att vilka ord vi använder spelar mindre roll, eftersom hundarnas ordförståelse inte är särskilt stor. Det viktiga är hur vi säger det vi säger och att det hörs att vi menar det vi säger. Observera särskilt att detta inte är liktydigt med att vi behöver prata med hög eller intensiv röst. Och minst lika viktigt är att vårt kroppsspråk utstrålar bestämdhet och säger samma sak som vår röst gör. Viktigast av allt när det gäller denna typ av hundar är att alltid agera lugnt och tryggt, men samtidigt mycket bestämt!

Agerar och kommunicerar vi på det sättet undanröjer vi på samma gång en mycket vanlig felkälla som nästan ofelbart leder till problem. Om vi säger något till våra hundar på ett lite vädjande och mjukt sätt finns risken att hunden kan uppfatta det som att vi frågar den;

"Skulle du möjligen kunna tänka dig att...?". Uppfattar hunden det så och den samtidigt har något annat högre upp på sin egen prioriteringslista, finns det en påtaglig risk att hunden väljer att göra det som den själv anser vara viktigast eller roligast.

Många hundägare som haft hundar som upplevt som stökiga och jobbige vittnar om att dessa hundar ofta tar täten och nästan alltid har en egen agenda. För att motverka en sådan utveckling är det oerhört viktigt att vår kommunikation måste utstråla att "vi vet vad vi vill och så kommer det att bli". Kommunicerar vi inte på det sättet, säger vi omvänt att vi inte vet vad vi vill och lämnar då dörren på vid gavel för denna typ av hundar som definitivt vet vad de vill...

BLI VÄRLDENS BÄSTA HUSSE ELLER MATTE

Det kan här inte nog tydligt framhållas att detta inte på något sätt är liktydigt med att vara en auktoritär tyrann. Lika viktigt som att vi är tydliga med vad vi vill och vad som gäller är att vi också belönar hunden rikligt och frikostigt, när den gör det vi gett den i uppgift att göra och samarbetar på ett fint sätt. Grundregeln för att dessa hundar ska uppfatta oss som världens bästa husse eller matte är enkel – stora och bestämda krav ger en riklig belöning!

Lek med resursstarka hundar och rikligt belönande har det

länge varnats för från vissa kretsar, som någonting negativt och stresskapande. Nu visar forskning (se Brukshunden nr 2/2016) att så inte alls är fallet, utan tvärtom att rätt hanterad leder leken till mindre stress. Rätt använd blir leken då en trevlig belöning och ger oss samtidigt fina möjligheter att visa hunden att vi både vill leda leken och förbehåller oss rätten att göra det.

Om vi i leken lyckas visa och lära hunden att det är vi hundägare som leder och styr det vi gör tillsammans, då ökar också möjligheterna och sannolikheten för att hunden även i vår övriga samvaro låter oss vara lagkaptener. Tänk i detta sammanhang på att få av oss hundägare skulle vilja vara med i ett lag som har en tyrann som lagkapten, medan de flesta av oss gärna är med i ett lag som leds av en person som är lugn, trygg och kompetent, samt utstrålar att han eller hon vet vad de vill och ser till att detta blir verklighet.

ATT VARA KONSEKVENT

Som ägare till en resursstark hund måste vi som tidigare nämnts kunna styra och kontrollera hundens "Jag vill...-beteenden". Ett mycket vanligt fel som många av oss hundägare begår på detta område är att vi ser mellan fingrarna på en rad beteenden där hunden gör som den vill och inte lyder. Ofta sker detta i situationer vi anser inte har så stor betydelse. Medan när det gäller andra saker som är viktigare eller kanske mera pinsamma för oss hundägare, då vill vi att hunden ska lyda direkt.

Men varför ska hunden med automatik lyda när vi tycker det är viktigt? Samtidigt som vi i andra för oss mindre viktiga sammanhang genom att inte agera, talat om för hunden att i vissa sammanhang är det OK att inte lyda. Att vara konsekvent är A och O

till dess att hunden visar att den vet att det är husse/matte som bestämmer och har sista ordet. När hunden visar att den är med på att det är husse/matte som bestämmer, då kan vi ibland kanske tillåta oss att se mellan fingrarna på ett eller annat. Men inte förrän dess!

Att se mellan fingrarna på många saker i kombination med att bara försöka styra upp och kontrollera hundens beteenden i de mest tillspetsade situationerna, kan liknas vid att försöka minska höjden på ett isberg genom att smälta det från toppen. Som de flesta vet är ett isberg alltid större under vattenytan än ovanför och smälter vi toppen på isberget kommer det bara upp mera is underifrån och höjden förblir densamma.

Att försöka kontrollera våra hundars beteenden när deras drift, motivation och kanske även stressnivå är på topp, är att försöka smälta ett isberg från toppen. Det är betydligt enklare och mera framgångsrikt att börja med att försöka kontrollera hunden i situationer där motivation och stress är lägre. Men ofta är det i dessa situationer vi ser mellan fingrarna och går därigenom miste om möjligheten att smälta isberget underifrån. Kan vi inte påverka våra hundars beteenden i situationer där drift-, motivations- och stressnivåerna är relativt låga, bör vi nog inse att vi bara kan drömma om att kunna kontrollera våra hundar när dessa nivåer går i höjden. □

En hund med väldigt stor kamplust behöver inte bli jobbig, utan kan med rätt styrning och kontroll bli en mycket bra brukshund.